

IDQAKANÁNTÌ DÌ ICHEICHE

Ndị -Hibru 3:7-19; 4:1-13.

IHEÒMỤMỤ 434

Nke Ndị okenye

AMAOKWU IBUN'ISI: “N’ihi na okwu Chineke di ndu, nālusi kwa ọlu ike, di kwa nkọ kari mma-agma ọ bula nke nwere iru abua, nādu kwa rue n’ikewa nkpuru-obi na mọ, ma nkwonkwo ma umi, buru kwa ihe nwere ike ituputa échìchè na izù nile nke obi” (Ndi-Hibru 4:12).

Ntamù Dị icheiche nke Israel

Anyị matara ihe banyere ntamù dị iicheiche nke Ụmụ Israel n’oge mwaghari ha. Nnupuisi mbụ ha bụ n’akụkụ Osimiri Uhie ahụ ebe ha siri Moses. “Ọ bu n’ihi na ịli adigh n’Ijpt na ị chipuwo ayi inwu n’ozara?” (Opupu 14:11). Ha gwara Moses nke a, ma Chineke nuru ya. Ma otu ọ di Chineke jiri aka di ike dufee ha n’Osimiri Uhie.

Nke ahụ bụ otu nime otutu ihe putara ihè nke anwaputara n’Israel, bụ nke onye dere akwukwo a, ndi dere Abù Oma, na ndi amuma huru dika otu nime nnaputa ukwu di icheiche n’akukọ banyere ha. Ma ọ dighi anya ha husiri oké ọluebube ahụ nke Chineke luru n’idubiga ha n’ala akoro mgbe ha putara baa nime ozara ma malite kwa itamuntamù n’ihi iheoriri.

N’oge ahụ Chineke luruolu ebube ozọ wee zidatara ha manna site n’Eluigwe, nke náezo kwa dika mmiri ubochi niile rue oge ra ka arọ iri anọ (40). Nlekota nke Chineke n’ebe ha nọ site n’inye ha manna akwusighi mgbe ọ bula tupu rue mgbe ndi Israel gafere Jodan baa n’Ala Mkwà ahụ, ebe ha nwetara iheoriri. Ya mere ọ di ọluebube ukwu abuo aluru, nke ikpeazu bu ọlu ebube nke anaalu kwa ubochi, ihe ganaechetara ha mgbe dum nlekota nke Chineke n’ebe ha nọ, nke nrputa di ebube nke O roputaara ha.

N’oge naadighi anya mgbe nke a gasiri, ha puru baa n’ozara ebe ha naenweghi mmiri, ha wee tamu kwa ozọ, Chineke wee bia kwa ozọ napa ha, wee nye Moses iwu ka ọ gwa nkume ahụ okwu, mmiri wee puta. Ha wee bjarue Ugwu Sainai; ka Moses nọ n’elu ugwu ahụ oge ra ka ubochi irianọ (40), ha siri, “Billie, mere ayi chi, ndi ganje n’iru ayi; n’ihi na Moses a, bu nwoke nke mere ka ayi si n’ala Ijpt rigoputa, ayi amagh ihe meworo ya” (Opupu 32:1).

“Ma ihe ndi kari n’etiti ha adigh Chineke ezi nma: n’ihi na akwaturu ha n’ohia.

“Ma ihe ndia ghoro ihe-atu nye ayi,...” (I Ndi Korint 10:5, 6).

Anyi nwere iheatu di ebube nke ndi dere Testament Ohu n’iji akukọ banyere otutu ihe nke mere na mgbe ochie na mmeri na odida di icheiche ndi Chineke dika ndumodu, ihe nlereanya, idokananti di icheiche naakpli mmuo nye mu na gi n’ubochi taa.

Ndaghachi azu

“Lezieni anya, umu-nnam, ka ajo obi nke ekwegh-ekwe ghara idi nime onye ọ bula n’etiti unu ma elegh anya, n’iwezuga onwe-ya n’ebe Chineke di ndu no” (Ndi-Hibru 3:12).

Okwu ahụ bu “iwezuga onwe” n’ebe Chineke no bu okwu esi na ya nweta “igonari okwukwe,” “idapu.” O putara idaghachiazu site n’ebe Chineke no rue mgbe ọ gaaghọ onodu nke n’enweghi ngwota, nke naadigide mgbe niile, n’enweghi kwa mgbanwe ozọ. Mgbe mmadu no n’onodu di otu ahụ ọ bawo n’uche ajuruaju. Okwu Chineke naezi na ọ bu ihe di mfe bu ndi ahụ nweworo ihè ahụ na mbu ndi matawokwara eziokwu ahụ nke Okwu Chineke, iru n’onodu di otu ahụ.

Anyi nwere okwu nke otu onye nke naatu egwu Chineke n’oge Wesley kwuru maka otu okwu a, nke m choro ka m guo.

“Okwu ndia (malite n’amaokwu nke asaa (7) rue n’ogwugwu isi ebe ogugu ahụ) na ekwusi ike, obuna dika Akwukwo ahụ niile naekwu, otu o si buru ihe di mfe idapu n’amara nke Chineke ma buru kwa onye lara n’iyi ebighiebi. Ma obughi site n’ikwere na okwu ndia bu eziokwu ha na okwu ndiozo di

ka ha, bụ nke mejuputara ihe kariri ụzọ abụọ nime ụzọ atọ nke mkpughe nsọ ahụ, ọ gaabụworị ihe amamihe ná adighi nime ya na nke náenweghi ihe ọ bụla ọ putara. Lee ụdị okwu efu nke iruuka nke umummadu weere iji kwagide ọzizi ụgha nke di kwa egwu ka ha wee guzogide ụkpuru niile nke Okwu Chineke. Ndi mmuozizi dara, Adam dara, Solomon dara, otutu igwe ndi kwereekwe adawo kwa; ma di ka anyi matara, ha ebilighi kwa ozọ. Ma otu ọ di anaagwa anyi na anyi apughị itufu uru niile nke ncheghari anyi. Ekwensu kwusara ọzizi a nye nnenanna anyi mbu; “ha kweere ya, mee mmehie ma dapukwa wee wetara uwa niile mbibi.”

Ọ dighi Akwukwozi ozọ nke naeweputa nkeoma karia Akwukwo Ndi-Hibru na ọ dighi ihe di ka nchebu ebighiebi di nye mmadu ahụ nke naemehie mgbe azoputasiya ya.

Izuike

Ugbu a tugharia n'amaokwu iri na otu (11):

“Di ka M’uru iyi n’iwem, Ha agagh-aba n’izu-ikem ma oli.”

Okwu ahụ “izu-ike” naekwu maka Kenean. Ọ putaghi na ha gaanọ naalughiolu mgbe ha ruru Kenean. Enwere otutu mmeri ha gaemeri, ma mgbe ha meisiri ha gaenwe udo na ngozi niile nke ala Kenean. Ha nwere otutu ubivine nke ha naakughi, ubiolive kwa nke ha naadogbughi onwe ha n’olu nime ya. Obodo nke ha naewughi gaje ibu nke ha. Nke a bu izuike ahụ nke Chineke kwere hari na mkwa nime ala Kenean.

Ọ di izuike nke uwa nke yiri izuike nke eluigwe nke Chineke doziworo nye umu Ya. Nke ahụ bu isiokwu nke onye ahụ dere akwukwo a naekwu ihe banyere ya n’ebe a. Ekwenyeghim na izuike nke Um Israel na abughi nke ino naalughiolu n’ala Kenean ahụ. Ekwerem na anyi gaalolu nime Ala ahụ Maramma nke Chineke kwere ndi nke Ya na mkwa. Udi olu ọ gaabu ka anyi naamaghi. Ma ọ di otu ihe nke di na ya, anyi gaenwe aru: aru ndia nke juputara n’ihe ihere ka agaagbanwe ka ha di n’udi aru ebube nke Onyenweanyi na Onyenzoputa anyi. Aru ndia nke anyi naeyikwasị ugbu a apughị inagide mwepu nanzuzo ahụ maobu onu nke Ala ahụ. Anyi gaenwe ngozi ya niile obuna di ka akpobara ndi Israel nime Ala Mkwahụ ahụ inweta ngozi ndi ahụ niile.

Nguzi ndi ahụ kariri nghota nke mmadu. Pol naagwa anyi, “Ihe anya nahugh, nke nti nanugh kwa nke nabagh kwa n’obi madu, ka ha ra, bu ihe Chineke doziri ndi huru Ya n’anya” (I Ndi-Korint 2:9).

Jon, n’Agweetiti nke Patmos, hutara ihe ndi ahụ n’uzo di na ọ bu kwa ihe siiri ya ike ichoputa asusu nke mmadu nke apuru iji kwaa ha na iwerute ha nso otu echiche anyi puru ighota ya, ihe di ukwu ka ngozi ndi ahụ bu.

Erughi eru

Ndi Israel ahụ bu ndi lara n’iyi mechibidoro onwe ha uzo ngozi niile ahụ site na nroro nke onweha. Ọ diiri ha mfe ibanwe nime, ma mgbe ha rutere n’okala nke obodo ahụ wee hu iheisiike di icheiche na ihe mgbochi niile nke chere ha iru, obuna okwukwe ntakiri nke ha nwere dara; ha enweghi kwa ike ihu Jehova ukwu ahụ na aka Ya nke O setiri. Ihe niile ha puru ihu bu ndikoroukwu, obodo di icheiche nke nwere mgbidi di elu – ihe mgbochi niile nke naeme ka ha ghara iba n’ala ahụ.

Ha chefuru olobube di icheiche Chineke luro, ihe nke a luputara bu na emere ka ha tugharia baghachi nime ozara ahụ iwaghari rue aru iri atọ na asato (38). Onyenweanyi wee nua iyi na ha agaghi abu nime ya. Ihe banyere ozu ha nke dasasiri n’ozara abughi na Onyenweanyi kpere ikpe mmegide n’isi ha; ọ bu nani ihe putara site nannoro nke ha meworo n’onweha.

“N’ihi na ayi aghowo ndi-nketa nke Kraist, ma ọ buru na ọ bu ezie na ayi jidesiri nmalite nke ndabere-ayi ike rue ogwugwu ihe nile” (Ndi-Hibru 3:14).

Riba ihe bu onodu nke agaesi banwe n’ebe ahụ ama. Ọ bughị ndi niile malitere oso ahụ naagbazu ya. Ihe kachasi mkpa bu igbazụ oso ahụ, mgbe ahụ ka mmadu niile gaamuta na i malitere ya.

Okwu ahụ “ndabere” putara ntala. Ọ dighi ihegwu di na Ntala ahụ gaje ida; Ntala ahụ naeguzosiike. “N’ihi na ọ digh onye ọ bula puru ito ntala-ala ozọ ma-obugh Nke atoworo, Nke bu Jisus Kraist” (I Ndi Korint 3:11). Ewukwasiri anyi n’elu Ntala ahụ site na nwaputa nke anyi nwere n’ebe Ọ

nọ. Apụghị iwezuga Ntọala ahụ maọbụ ime ka Ọ ghara idijike; o siri ike karịa ugwu niile nke naadi ebighiebi. Ma ọ di iheegwu di nke igbuchapụ site na Ntọala ahụ. Ihe Kariri otu mmadu emewo otu ahụ.

“N’ogologo oge anakpo ya Ta...”

Okwu ahụ nke bu “ta” putara oge di ugbo a. Ọ diiri ndi Israel n’ubochi ahụ Onye ahụ dere Abụoma dere ya, ọ diiri NdiKraist ahụ bu ndi-Hibru n’ubochi ahụ Pọl dere ya; ọ dikwara mu na gi n’ubochi ndia nke anyi naebi ndu nime ya. Onyenweanyi naewere oge ọ bula dika “taa” n’Okwu Ya niile. Ọ bu kwa otu ihe ahụ ka Pọl bu n’obi mgbe ọ siri, “Ugbo a bu ubochi nzoputa”

“Ma ole ndi ka Ọ nuru iyi na ha agagh-aba n’izu-ike-Ya ma ọ bugh ndi nekwenyegh? (Ndi-Hibru 3:18).

Ekweghiekwe bu isi nsogbu niile ahụ nke Umụ Israel nwere n’ozara. Ọ bu kwa ya bu isi nsogbu niile nke uwa naenwe taa. Ekweghiekwe malitere n’Ogige Iden mgbe Setan juru nna anyi ochie ha si, “Ọ ga-abu ezie na Chineke siri?” wee tinye ajuru ahụ nime obi ha; ọ buruwo kwa ajuru nke naadi n’obi nke onye ahụ anaamubeghi ozo site n’ubochi ahụ rue n’ubochi taa. Anyi niile eketawo udi nke nna anyi ochie ha. Site na nke ahụ ka mmehie niile na ajoomume niile na ahuhu niile nke uwa a ketara okè nime ha malitere. Ekweghiekwe!

“Ya mere ka ayi tua egwu ma, ebe nkwa iba n’izu-ike-Ya foduru, ọ di onye ọ bula n’etiti unu ọ gadi ka o rugh ya ma elegh anya” (Ndi-Hibru 4:1).

Okwu ahụ nke bu “erughi-eru” ka enwetara site n’egwuriogwu nke ndi Grik naenwe. Ọ buru na mmadu ọ bula erughi imeri n’egwuriogwu ahụ, mgbe ahụ ka anaewebata okwu a. Nwoke ọ bula, naagbanyeghi otu odida ya si di na, obuna ma asi na o jiri naani ihe di ntakiri wee ghara irueru anaewepu ya; ọ bugh onye mmeri. Onye dere akwukwo a rooro okwu ahụ n’uzo kwesirikwesị n’ihi na ihe mmadu gaeme bu naani ida -- eleghianya n’uzo dikariri na -- n’igbaru oso ahụ, o wee buru onye daraada.

Ihe Di ichieche Naakpata Odida

“N’ihi na eziwo kwa ayi ozi oma, obuna di ka ezi-kwa-ra ha: ma okwu nke ha nuru abaragh ha uru, n’ihi na ejigh okwukwe tigwa ha na ndi nuru n’ezie” (Ndi-Hibru 4:2).

Okwu ahụ bu “tigwa” ka enwetara dika otu okwu eji akwa ihe nke sitere n’uzo esi egwepia nri n’afọ. Dia anaeri iheoriri o wee baa n’ebe anaegwepia ya bu ebe ya na ihe ndiozo nke aru naeweputa naagwakota tutu o wee miba nime aru, otu a ka anaaghaghi igwakota Okwu Chineke nke oma tupu o nwee ike imiba ma buru kwa akuku nke mkpuruobi anyi. Nke ahụ gaabu ebe isi ncheputa niile gaadi.

Anyi ahuruwo n’ebe a ihe di mkpa ime ka anyi wee rita uru site n’inu Okwu Chineke. Lee otu aruru isi nwee ihe di ichieche ndi naanu otu udi okwu ahụ!

Udi mmadu anọ di ichieche ka ekwuru ihe banyere ha n’ilu nke oghamkpu ahụ. Otu udi mkpuru ahụ ka aghakwara n’uzo anọ di ichieche -- ọ dighi kwa nsogbu ọ bula mkpuru ndi ahụ nwere; ọ dighi kwa ihe naekwesighiekwesị nke Okwu ahụ nwere. Ọ bu n’onunu ya ka nsogbu ahụ di. N’ebe ufodu mmadu nọ ọ dighi uru ọ bula ọ bara maoli; n’ebe ufodu nọ ọ bara uru nke na karịa, ma n’ihi nchegbu di ichieche na iheuto nke ndu a, akpagburu ya. Emesia ezi ala ahụ di kwa nke ritara uru, ufodu iri ato, ufodu iri isii, ufodu kwa nari.

Otu a ka anyi naahu ya n’ogologo usoro niile nke akuko banyere umummadu nime uwa a. Ufodu mmadu ka ọ naabara uru ma ọ dighi abrar ufodu. Olee ihe di ichieche? Agwakotaghi ya nkeoma -- dika ọ diiri Umụ Israel ahụ n’ozara. Ha nwere nsogbu nke imemmuo n’ihi ewebataghi okwu ahụ n’obi. Okwu ahụ nke enyeworo nwere ihe niile di mkpa nime ya nke naenye ndu. O nwere ihe naegbochi oria (vitamins), ihe naenye okpomoku (Calories), ihe naedozi aru (mineral) na ihe ozo di ichieche, dika aruru ikwu ya. Ọ dighi ihe koro nime ya. Okwu Chineke zuruokè.

Ọ dighi onodu ọ bula na ndu nke naenweghi ihe agaeji tunyere ya nime Okwu Chineke. Nke ahụ bu otu nime oké uru di ichieche nke di n’imu iheomumu nke sitere n’Agba Ochie: ihe niile nke Umụ Israel gabigara nwere ihe agaeji tunyere ha na nnaputa nke OnyeKraist. Ọ bu eziokwu na nime

Testament Ochie o naewe otù nguzosiike ahụ, otù okwukwe ahụ, otù mkwenye ahụ, otù inweobiike ahụ, otù nzube ahụ iji gbazue oso ahụ bụ nke o were Ụmụ Israel ndịa ịba n'ala Kenean, na inwetazu mmeri ya.

Anyị onweanyị n'otù aka ahụ nwere mmeri dī anyị n'iru na ala nke anyị gaenweta. Ka anyị wee nwee ike ịga rue mmeri, o gaewe otù ịdịmma ahụ nime ndụ mụ na gị bụ nke achọworo ná ndụ ndị Israel ahụ. O bụ ya mere anyị ji naahụ ihe yiri ibe ha ná nnwapụta niile ha ná ndụ nke OnyeKraist. Okwu Chineke naenyazu iheàtù niile, ụkpụrù niile, iwu niile, ndumọdụ niile, ịgbaume niile, mpkalimmụo niile nke dī OnyeKraist mkpà.

O dī mkpà ka anyị nwee nghọta ozo dī icheiche karịa náání nke sitere n'ụbụrụisi anyị nke a; o dī mkpà ka anyị nweeike ndịozo nke karịrị ike nke akọnauche anyị ma o buru na anyị gaje imuta Okwu a n'uzo o gaabara anyị uru. Otutu mgbe ka anaeweda iheomumumu nke náaba uru dī ntakiri -- dika nnwaputa nke aru; ma Chineke nwere nnwaputa ka nke ahụ mma nye anyị. Chineke naachọ nnwaputa nke omimi karịa nghọta anyị. Chineke naachọ ka anyị nwee amamihe nke anwaputaworo n'uzo dī otu ahụ ka anyị wee mee ka ịdịmma niile na uru niile nke dī n'Okwu ahụ buru akuku aru, ka o wee ghoo otu akuku nke mkpuruobi anyị, ka ewee wulite anyị elu dika ulo n'okwukwe a nke kachasi idinsọ ma rue kwa ntozuoke nke udi Kraist.

Nghota nke OnyeKraist

Ihe ahụ nke anaaghaghị iji tigwa ya bụ okwukwe. Uche nke anaru, mkpuruobi nke anaagbanwebeghi, apughi inata ihe nke Chineke n'ihhi na anaaji Mmuo Nso atule ha. Anyi naenwe amamihe ohu nke anaetinye nime anyi mgbe amuru anyi ozo, Mmuo nke Chineke di ndu ka anaakunye nime obi anyi -- okwukwe naeso kwa ya abata. O siteghi n'onweanyị, o bu onyinye Chineke; ya mere o naesi n'elu bja. Ihe anyi kwesiri ime bu irubeisi nye iwu ahụ nke Chineke nyere, ma debezue kwa ha. Mgbe ahụ Chineke gaalu nke foduru. O gaahu na etinyere amamihe ahụ.

OnyeKraist naenwe, n'onweya, nghota nke isii nke akunyere nime ya. Anyi puru ighota ihe nke uwa a site na nghota nke anaru anyi, anya anyi nke eji ahụ uzo, inuibe anyi, inutoihe anyi, nghota anyi nke inuisisi, na nghota anyi nke inwe mmetuta; ma mgbe abara n'ihe nke Chineke, anyi naabanye n'ebe ahụ nke nghota ise ahụ anyi nwere naagaghị ezuru anyi. Ha apughi iluolu. O bu eziokwu na site n'ihuozo anyi naagu Okwu Chineke; ma o di ihe omimi di n'okwu ndi ahụ ebiri nime akwukwo ndi India ahụ bụ nke dī mkpà ka anyi jidesie ya ike. N'ihhi nke a o gaachọ nghota nke isii a bụ nke Onyenweanyị naetinye nime anyi.

O bu ihe di ebube otu O naesi eme ka anyi ghotu ma mee kwa ka Okwu ahụ baa n'obi anyi, ka o wee ghoo okpukpu nke anyi na anaru nke anaru anyi. Nke a bu ihe Jisos bu n'obi mgbe O siri, "N'ezie, n'ezie, asim unu, O buru na unu erigh anu-aru nke Nwa nke madu, o buru kwa na unu augh qbara-Ya, unu enwegh ndu nime onwe-unu" (Jon 6:53). Ka nwa oge gasiri O kwara ya n'ozuzoke karia site n'ikwu, "Anu-aru abagh uru o bula: okwu nke Mu onwem gwaworo unu, ha bu mo, buru kwa ndu."

Eburu uzo gosiputa eziokwu a na Testament Ochie nime Nwaaturu ahụ eghuru. Achoro ka ndi Israel richaa nwaaturu ahụ niile; nwaaturu ahụ aghaghị igharisi n'afọ ha ka o wee buru okpukpu nke okpukpu ha na anaru nke anaru ha. Nwaaturu ahụ bu Okwu Chineke. Obuna n'otu uzo ahụ o naaghọ okpukpu nke okpukpu anyi na anaru nke anaru anyi. Otutu nke uru nke anyi gaje inweta site n'Okwu ahụ gaesite n'okwukwe anyi nwere.

Ihe ozo puru iche bu nke a: "Okwukwe si n'onunu puta, ma ssonunu ahu sitere n'Okwu Kraist" (Ndi Rom 10:17). Dika anaenweta mmiri nke naagbari nri site na nri ahụ eriri nke ewebara n'ebe agaagbari ya, anaewere kwa mmiri ndi ahụ gbarie nri ndiozo anyi naeri, otu a kwa ka anaeweba Okwu Chineke nime anyi o wee ghoo okwukwe ahụ nke di nime anyi nke naenyere anyi aka ighota Okwu a. Ha abuo naalukoolu n'otu. Ka anyi naaga n'iru naanara Okwu Chineke otu a ka anyi naenwe okwukwe karia; ka anyi naenwe okwukwe karia otu a ka anyi naenwe ike ighota Okwu ahụ karia ma nabata kwa ya nime ndu anyi.

Izuike Náaga N'iru

“N’ihi na ayi, bú ndi kwere ekwe, nába n’izu-ike ahu; dika O kwuworo, si, Dika M’ñuru iyi n’iwem, Ha agagh-abà n’izu-ikem ma-qli: ọ bu ezie na alusiri ọlu nile site na ntọ-ala nke uwa” (Ndi-Hibru 4:3).

I naahụ na okwu ahụ bụ “na-aba” naegosi ihe náeme ugbo a. Anyị naamalite ịbanye nime izuike anyị ngwangwa alurụ ọlụ nke mgbanwe ahụ; udo ahụ nke anyị naanwaputa bụ mmalite maọbụ ihe anyị ji mara na anyị gaeketazu ihe nketa anyị. N’ihi nke a anyị naaga n’iru n’ịba n’izuike ahụ mgbe niile, ma apughị inwetazu ya n’òzùzùókè ya tutu rue n’ụbọchị ahụ mgbe Onyenweanyi gaabja iwere ndị nke Ya.

Okwu banyere nzọpụta bụ ọlụ nke náaga n’iru náaba kwa ụba, náagbasa kwa mgbe niile rue mgbe anyị gaeru ná mmazu ahụ zuruókè nke Chineke chọrọ ka anyị nwee.

“N’ihi na O kwuwo n’otù ebe okwu banyere ụbọchị nke asa otú a, si, Chineke we zuru ike n’ubochi nke-asa n’ọlu-Ya nile” (Ndi-Hibru 4:4).

Ugbo a ọ naalaghachiazụ n’ụdị izuike nke mbụ ahụ, izuike ahụ nke Chineke zuru mgbe O kesiri ihe niile nke O kérékè. Ọ bụ n’elu ụdị izuike ahụ ka ewukwasiri ụbọchizuike niile nke usoro okpukpé niile nke ndị Israel bụ nke Chineke nyere ha. Ha nwere ụbọchizuike niile nke izù; ha nwere Ụbọchizuike nke ọtụtụ Izù bụ nke emesiri kpọọ Pentikost. Ha nwere ụbọchizuike nke ọnwá n’ọnwá nke asaa ọ bụla nke bụ ememe nke Ụlọikwu. Ha nwere ụbọchizuike nke ọtụtụ arọ: arọ nke asaa ọ bụla bụ arọ izuike nke ala ahụ gaatogboro náadighi ihe akorọ na ya, buru kwa arọ nke anaedozi ụgwọ niile eji, na kwa arọ nke ndị orù niile puru inwere onweha puo n’ulo nke onye nwe ha ma ọ buru na ha choro. Emesia enwere Ụbọchizuike nke arọ asaa -- nke ahụ bụ na, arọ nke iri ise (50) ọ bụla bụ arọ nke ókéonụ jubilee). Usoro niile nke ụbọchizuike ndia ka ewukwasiri n’elu ụdị nke mbụ ahụ nke enyere na Jenesis n’oge nke okikè uwa; n’ihi nke kwa, anyị nwere ikike ijikota ihe ndia niile ná mkwubiokwu na Ụbọchizuike nke puku arọ gaadi kwa.

Ọ dị ka agaasi na Chineke naalọlụ n’oge puku arọ ọ bụla, bụ nke dika edeworo ya n’Akwokwọ Nso di ka otù ụbọchị. Ugbo a anyị naebi n’oge ogwugwu nke ụbọchị nke puku arọ nke isii, ihe dika puku arọ isii. Nke a bụ otù nime ihe anyị ji kwere na anyị nọ ọchịchị Puku arọ ukwu ahụ ezi nsọ bụ nke gaamalite n’uwa a n’oge náadighi anya.

“Ya mere idebe-ubochi-izu-ike fọduru ndi nke Chineke.”

Ọ pụtara ihè na okwu ahụ bụ “izu-ike” n’ebe a di nnoọ iche site na nke ahụ ọ naekwu banyere ya site ná mmalite. Izuike nke ọ naekwu n’ebe ahụ nime Kenean bụ ụdị izuike ahụ ma eleghiana dika mgbe mmadu lusiri ọlụ wee nwee ezumike n’ọlụ ya niile. Ma okwu a pụtara otù ụbọchizuike. O mewe ka amara nebe a ụdị nke mbụ, Ụbọchizuike ahụ nke Chineke debere na mbụ. Ugbo a ọ naekwu ihe banyere izuike nke Ụbọchizuike ahụ n’ihi na nke a bụ izuike kachasi mma, di kwa elu ma di kwa ukwu karja izuike ọ bụla ọzọ nke ha nwaputaworo n’ibanye nime Kenean. Nke a bụ izuike ebighiebi ahụ; izuike ahụ bụ nke diri ndi nke Chineke.

Izuike nke Okikè Qhụ

“N’ihi na onye bataworo n’izu-ike-ya, ya onwe-ya ezuzo kwa ike n’ọlu-ya nile, dika Chineke zuru ike n’ọlu nke aka Ya” (Ndi-Hibru 4:10).

Nke ahụ, náenweghi obi abuo, diri OnyeKraist ọ bụla, n’ihi na onye ahụ bataworo n’izuike ya ezuzo ike n’ọlụ niile nke aka ya dika Chineke zuru ike n’ọlụ nke aka Ya. Ma ebe Jisọs laworo n’Eluigwe mgbe Ọ lusiri ọlụ Ya n’eluwa, ana m ekwere na nke a naekwu kwa ihe banyere Jisọs, onye ndozuzo nke okwukwe anyi, n’otù aka ahụ. Dika Chineke zuru ike site n’ọlụ Ya niile n’okikè ochie ahụ, Testament Ochie ahụ, otú a kwa ka Jisọs zuru ike site n’ọlụ Ya niile nime okikè qhụ ahụ.

Pọl naasi, “Ya mere ọ buru na onye ọ bula di nime Kraist, ọ bu onye ekere qhu,” (2 Ndi Korint 5:17). Maobu “okike qhu”, dika anyi nwere ike itughari ya. Anyi naebi nime okikè qhụ ahụ, ọ bughị na nke ochie. Ọ bụ ụzọ ọzọ nke iji Agbà Ochie tunyere nke Qhụ, Kraist bụ kwa Onyeokikè nke usoro qhụ ahụ. Ọ banyere n’izuike Ya mgbe O siri n’ili bilie n’ụbọchị mbụ nke izuubochi asaa.

N'ebe ahụ ka anyị nwere ihe mkwagide maka òfùfè anyị n'ụbọchị mbụ n'izu Ụbọchị asaa. N'okpuru òkikè ọhụ ahụ, nke mụ na gị náebi nime ya ugbu a, Kraist, ebe Ọ lụzuru ọlụ Ya niile, ejezuwo kwa ozi Ya. Okwu ikpeazụ Ya n'obe Kalvarị bụ, "Ọ gwụwo." Ọ bara n'izuike Ya mgbe Ọ siri n'ìlì bilie n'ụbọchị nke atọ bụ ụbọchị mbụ nke izu ụbọchị asaa. N'ìhì nke a anyị nwere ọtụtụ ihe mgbakwasị Ụkwụ n'ime ụbọchịizuike anyị ka ọ buru Ụbọchị Onyenweanyị.

Mmaagha nke Chineke

“N'ìhì na okwu Chineke dī ndu, nālusi kwa ọlụ ike, dī kwa nkọ kari mma-agma ọ bula nke nwere iru abua, nādu kwa rue n'ikewa nkpuru-obi na mọ, ma nkwonkwo ma umi, buru kwa ihe nwere ike ituputa éhìhè na izù nile nke obi” (Ndi-Hibru 4:12).

Ị pụrụ ìhụ mkpà ọ dī n'ìny Okwu ahụ nkeoma. Ọ buru na anyị emee ya, ọ gaalụ ọlụ ahụ nime anyị.

“Ọ digh kwa ihe ekèrè èkè nke nāputagh ìhè n'iru Ya: kama ihe nile gba ọtọ buru kwa ihe emegheworo n'anya-ya, bú Onye ayi gākoro akukọ banyere omume-ayi” (Ndi-Hibru 4:13).

N'uzọ ọzọ, onye ọ bula gaeguzo n'iru Ya otù Ụbọchị n'ìkpé, ọ dighi kwa ihe ọ bula nke ezoroezo maọbụ nke ekpuchiriekpuchi pụrụ ìdị; agaekpughe ha niile. Agaekpe anyị ikpé n'oge ahụ site n'okwu ahụ nke dī ndụ, nke náalụsị kwa ọlụ ike, nke dī kwa nkọ kari mma-agma ọ bula nke nwere iru abụọ. Jisọs n'onwe Ya siri:

“Abiaghm ka M'kpé uwa ikpé, kama ka M'zọputa uwa.

“... okwu nke M'kwuru, okwu ahu gēkpe ya ikpé n'ubochi ikpe-azu” (Jón 12:47, 48).

Anyị pụrụ ìroro ìny Okwu ahụ ugbu a na iwere ya kpee onweanyị ikpé na ikwe ka o nyochaa anyị, maọbụ iguzo n'ụbọchị ikpeazụ ahụ ewee were ya kpee anyị ikpé. Nke ahụ bụ éhìhè nke ọ naeweputa ná mmechi nke okwu ìdọakanantị a.